

Riikka Purra ps

Toimenpidealoite väestönsuojien kunnostamisen nopeuttamisesta

Eduskunnalle

Venäjän aloittama sota Ukrainassa on lisännyt myös Suomessa tarvetta huolehtia huoltovarmuudesta ja varautumisesta. Sotilaallisen maanpuolustuksen ohella on kyettävä suojaamaan väestöä ja turvaamaan yhteiskunnan toimintakyky. Kaikki vanhat ja uudet uhkatekijät on ennakoitava.

Suomessa on suhteellisen kattava väestönsuojakanta. Väestönsuojelua koskeva varautuminen ja valmiussuunnittelu eivät kuitenkaan ole koko maassa samalla tasolla, ja resurssipula on jättänyt jälkensä. Akuutti tilanne tekee entistä tärkeämmäksi huolehtia väestönsuojelun kattavuudesta ja kunnosta.

Väestönsuojat tulisi pystyä ottamaan käyttöön 72 tunnin kuluessa, kun viranomainen on antanut käskyn. Pelastuslaki velvoittaa kiinteistönomistajaa pitämään väestönsuojat käyttökunnossa.

Pelastuslain uudistuksen yhteydessä vuonna 2011 luotiin 72 § vanhojen väestönsuojien kunnostamiseksi. Väestönsuojien kunnostamisen arvioitiin toteutuvan 40 vuoden kuluessa, ja kunnostamisen vuotuisiksi kustannuksiksi arvioitiin tuolloin noin 2 miljoonaa euroa. Aikarajaa kunnostamiselle ei annettu.

Suomessa väestönsuojat suojaavat kyllä yleisesti hyvin esimerkiksi sirpaleilta, mutta ilmanvaihdon toimivuudessa on parannettavaa. Esimerkiksi taistelukaasut ja tulipalosta aiheutuvat savukaasut saattavat päästä sisälle. Ilmanvaihdon toimivuus on myös erityisen tärkeä, kun suojassa joutuu viettämään pidemmän ajan. Kun vanhoissa asuinrakennuksissa tehdään väestönsuojan saneeraus, pitäisi niissä huomioida myös nykyinen asukasmäärä ilmanvaihtolaitteiden määrän mitoituksessa.

Vuoden 1971 jälkeen rakennetuissa suojissa on aktiivihiihtierityissuodatin, mutta sitä aikaisemmin rakennetuissa suojissa on joko ainoastaan hiekkasuodattimet tai ei suodattamia lainkaan.

Huonokuntoisten tai tekniikaltaan ja käytettävyydeltään vanhentuneiden väestönsuojien tarkka määrä ei ilmeisesti ole tiedossa. Väestönsuojien tarkastuksissa on ollut puutteita ja epämääräisyyksiä. Selkeitä sääntöjä siitä, kuka tarkastuksia saa tehdä, ei ole. Säädöksissä todetaan, että tarkastuksia voi tehdä riittävän koulutuksen saanut henkilö, mutta missään ei ole säädetty sitä, mikä tuo riittävä koulutus on. Ylipäättänsä tehtäväjako ja koordinaatiota väestönsuojelusta vastaavien viranomaisten ja muiden toimijoiden välillä pitää selkeyttää.

Toimenpidealoite TPA 49/2022 vp

Asiantuntijoiden mukaan yleisimmät väestönsuojissa esiintyneet puutteet ovat olleet esimerkiksi tiivisteiden hapertuminen ja ilmanvaihtuventtiilien heikentynyt kunto. Väestönsuojien kunnosta vastaavien kiinteistönomistajien tulisi nimetä erillinen henkilö, joka huolehtii tilojen huollosta ja tarkastuksista. Näin väestönsuojien puutteet havaittaisiin ja ongelmat ratkaistaisiin säännöllisesti.

Eduskunnan käsittelyssä oleva turvallisuuspolitiikan ajankohtaisselonteko linjaa, että väestönsuojelun ja väestönsuojakannan kehittäminen toteutetaan valtakunnallisella selvitystyöllä. Väestönsuojien kunnostustyön ei kuitenkaan pidä odottaa kyseistä selvitystä, vaan se on aloitettava välittömästi.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin vanhojen väestönsuojien kunnostamiseksi selkeään aikarajan sisällä niin, että kunnostustyön toteutumista valvotaan ja sille asetetaan aikaraja ja

että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin väestönsuojien kunnosta vastaavien kiinteistönomistajien velvoittamiseksi nimeämään henkilö, joka huolehtii tilojen huollosta ja tarkastuksista.

Helsingissä 26.4.2022

Riikka Purra ps